

Rita Spijker

Tussen zussen

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

RENATE

‘Waarom cremeren?’

‘Wist ik veel. Ik moest iets zeggen. Een graf onderhouden is ook een heel gedoe.’

‘Hebben jullie het er nooit over gehad?’

‘Met hem had je toch nooit een fatsoenlijk heen- en weergesprek. Nee, het spijt me dat ik het zeg, maar eigenlijk was het altijd al een dooie pier. Wat ik daar toch in gezien heb.’

‘Nou ja, hoe jong waren jullie nou helemaal, vijftien? Dan weet je toch nog niks?’

‘En je raakt eraan gewend, hè. Hij sputterde in ieder geval niet tegen, ik kon hem alles zeggen. Nooit geen gezeur.’

De twee vrouwenstemmen klinken luid van achter de schutting. De bijtende geur van carbolineum prikt in mijn neus. Op deze manier heb ik mensen niet eerder over een overleden partner horen praten. Ik vind het walgelijk en ben tegelijkertijd razend nieuwsgierig. Ik beweeg me niet, houd mijn adem in.

‘Nou dat was met die van mij wel anders. Die had een grote bek én losse handjes.’

‘Slaan? Dat had ie mij maar één keer hoeven flikken. Zal ik nog eens bijtanken?’

‘Doe maar. Zeg, die vrouw komt toch zo? Wat

komt ze precies doen?’

‘Voor de crematie, dat er nog iemand iets vertelt over hem. Van mijn kant is niemand zo gek om voor die zaal te gaan staan. En van zijn kant zijn het geen praters.’

‘Wat doe je eigenlijk aan? Gaan we nog de stad in? En de kinderen, iets zwarts?’

‘Ja, zwart is makkelijk hè. Toch gek dat ie hier nooit meer de deur door komt. Ik bedoel, hij praatte niet veel maar hij was er wel. En het was wel de vader van mijn kinderen. Hoe moet dat nou verder?’

‘Och meid, laat je maar effe lekker gaan. Het moet er toch een keer uit. Ik dacht al bij mezelf, die houdt het veel te lang droog. Die knapt zometeen. Hier, een zakdoekje.’

Ze huilt zacht, de hele buurt luistert misschien wel mee. Niemand kan mij hier zien staan in deze steeg. Ik sta dicht tegen het hout geleund. Ze heeft waarschijnlijk geen idee wat haar te wachten staat. Rouwen is voor ieder mens een ander proces, maar het is altijd pijnlijk en meestal langdurig. Ik wacht nog een paar minuten.

‘D’r zit een geurtje aan.’

‘In de aanbieding bij de Super. Lekker zacht voor je neus. Ben je goed verzekerd?’

‘Ja, die zwarte kraai heeft ’t gister allemaal voor me uitgerekend. Al met al wel drieduizend eurootjes. Daar hadden we mooi van naar Turkije gekund.’

‘Ach ja, doodgaan is altijd zonde van het geld. Hoe is het nou precies gegaan met die ladder?’

‘Gewoon een dom ongeluk. Ze denken dat ie zich verstapt heeft. Hij is verkeerd terechtgekomen, op z’n hoofd. Hij is niet meer bij geweest. In één klap weg. We hadden hartstikke ruzie toen hij naar het werk ging. Nu kan ik het nooit meer goedmaken. Misschien is ’t wel mijn schuld.’

De eeuwige schuldvraag. Een zware vermoedheid overvalt me. Het geluid van een aansteker klinkt. Nu moest ik maar eens naar binnen gaan. Ik vermoed geblondeerd haar en veel oorringetjes. De ijzeren klink van de houten deur gaat stroef naar beneden. Tegelijkertijd roep ik: ‘Hallo, mag ik verder komen?’

‘Oh god, dat is die vrouw van de crematie. Ja hoor, kom maar verder. De deur is open.’

‘U hebt vast de bel van de voordeur niet gehoord, dus ik dacht: ik ga maar achterom.’

‘Ja, wij zitten al aan de koffie en dan horen wij niks. Hè, Ans? Kom verder. Ik ben Gré, je had me gister aan de telefoon.’

Handen met spits gevijlde acrylnagels. Een neusringetje. Twee pakjes zware shag op tafel, een thermoskan en grote mokken.

‘Ga zitten, dit is mijn vriendin.’

‘Ans.’ Haar nagels zijn versierd met plakpareltjes en gekleurde steentjes.

‘Ook gecondoleerd. Renate Versteegh.’ Ik bekijk mijn eigen degelijk kortgeknipte nagels.

De lange smalle tuin is bezaaid met verweerd speelgoed. Twee roestige fietsen liggen op elkaar in een hoek bij het raam, er staat een brommer tegen het schuurtje, bloempotten met dode planten en een lekke bal op het kleine stukje gras. Ik ga zitten en krijg een enorme beker koffie.

‘Melk?’ Gré houdt een bruine pot poedermelk voor me omhoog.

‘Nee, dank je. Suiker wel graag.’

Godzijdank zitten we onder een parasol. Het is pas midden op de ochtend, maar het is nu al warm. De vrouwen dragen hemdjes en kniebroeken. Gré heeft roodomrande ogen. Een zakdoekje ligt in een kleine witte prop op tafel. Ik pak mijn pen en schrijfblok.

‘Zo, fijn dat je vriendin wilde komen. Zal ik vertellen hoe het meestal gaat?’

Ze knikken. Roken sigaretten en bewegen

hun voeten voortdurend, gelijktijdig, op en neer.

Ze luisteren naar wat ik vertel over de gang van zaken. Gré slikt haar tranen weg. Ze vertelt over haar man. Joop. Het is niet veel. Er ontstaat een beeld van een stille, hardwerkende en trouwe echtgenoot. Opgegroeid als jongste zoon in een gezin met vijf jongens. Niks speciaals, geen bijzondere gewoontes. Behalve dat hij zelf de ramen waste, dat kon hij niet aan haar overlaten.

‘Beroepsgekte hè? Iets anders drinken misschien? Ik haal wat fris.’ Gré loopt naar de keuken. Ik moet het gesprek langzamerhand afronden. Ze komt terug met een pak sap en drie grote glazen.

‘Is er verder nog iemand die genoemd moet worden? Had je man collega’s? Zijn baas misschien?’

‘Ja, die komen zeker. Hij heeft daar veertien jaar gewerkt, dus die kennen hem allemaal. Ze hadden altijd dezelfde grap over dode glazenwassers: “Wij gaan in een glazen kissie...” Misschien is dat nog wat?’ Ze drukt haar peuk hard in de asbak.

‘Ja, zo’n uitdrukking is altijd mooi om te noemen. Had hij nog meer dingen die hij vaker

zei, spreekwoorden of iets dergelijks?’

‘Hij zei nooit zo veel. Het was een echte binnenvetter.’

Dat had ik al gehoord toen ik hen zonet stond af te luisteren. Ik sla mijn schrijfblok dicht, stop de spullen in mijn tas. Ik hoop dat ik zelf over wie dan ook meer te vertellen heb dan deze vrouw over haar man. Dit zou ik helemaal niet moeten denken, wat weet ik nou eigenlijk? Ik kan niet in haar hoofd of in haar hart kijken.

‘Dan denk ik dat we klaar zijn. Heb je nog nagedacht over de muziek?’

‘Ja, we doen iets van André Hazes. Dat vond ie mooi. Verder had ie altijd de radio aan, maar ja, je kan moeilijk de radio aan doen op zo’n crematie.’

‘Ja, zal je zien dat je precies het weerbericht krijgt!’ Ans zegt het gnuivend. ‘Ik moet gaan, de kinderen komen zo uit school. Ik kom vanmiddag wel weer.’

We staan allemaal op, ik schud hun handen.

‘Heb je nog aan het geld gedacht, Gré?’ Ik fluister het zo zacht mogelijk. Ze knikt en gaat naar binnen.

Ans ruimt haar spullen in haar tas. ‘Het is toch wat hè, zomaar weg, pats boem en het is afgelopen. En altijd de verkeerde...’ Ze loopt

hoofdschuddend haar vriendin achterna. Bij de burens boven flitst een beweging, de gordijnen bewegen zachtjes heen en weer. Misschien hebben ze al die tijd stilletjes zitten gluren. Ik schaam me plotseling voor mijn voyeuristische gedrag in de steeg.

Gré geeft me een giro-envelop. ‘Ik had geen andere meer. Is het zo rond?’

Ik kijk erin en tel het geld. ‘Ja hoor, dank je wel. Als je nog dingen te binnen schieten dan bel je maar. Je hebt mijn nummer nog? Ik ben een half uur van tevoren in het crematorium, dus dan kunnen we elkaar nog even zien. En je krijgt van mij na afloop twee exemplaren van de toespraak.’

Ze loopt met me mee naar de voordeur. In de keuken ruikt het sterk naar koffie en gebakken uien.

‘Mag ik nog even een blik werpen in jullie woonkamer? Dan krijg ik een idee van waar jullie dagelijks bij elkaar waren.’

Ze gaat me voor. Ans komt ook binnen. Ik heb genoeg aan één snelle rondblik. De gewone dingen van de meubelboulevards. Uitzonderlijk glanzende ramen. Een computerscherm waar stripfiguurtjes overheen lopen. Het is rommelig in de kamer, en heet.

‘Wil een van de kinderen misschien nog iets zeggen? Of een gedichtje voordragen?’

Gré kijkt me ongelovig aan, haar ogen wijd opengesperd.

‘De kinderen? Nee, dat denk ik niet. De laatste tijd konden ze niet zo goed met hem. Er was veel ruzie. Pubers hè, eigenwijs tot en met en overal tegen. Vooral tegen hem. Hij was een stille, en als hij iets tegen ze zei dan lachten ze hem bijkans uit. Ik werd er gek van en doodmoe. Dat bedenk je niet van tevoren als je verliefd bent en met ze het bed induikt... Dat het later mannen worden, net als je vader.’

Ans slaat haar arm om de schouders van haar vriendin.

‘Sorry dat ik het zo zeg hoor, maar ik ben blij dat die van mij weg is. Ik heb mooi het rijk voor mij alleen en geen troep in huis die niet van mij is. En al helemaal geen polonaise aan mijn lijf. Plus elke maand de alimentatie. En als ik zin heb in een scharrel ga ik naar de kroeg. Makkelijk zat. Over een tijdje kom je daar wel achter, Gré, wacht maar. Je moet de tijd zijn werk laten doen.’ De geslepen steentjes in de ringetjes aan de rand van haar oorschelp schitteren. ‘Het was toch eigenlijk al over tussen jullie, toch? Ik bedoel niet dat het daarom minder

erg is, maar het helpt wel denk ik.'

Gré maakt zich los uit de omarming van haar vriendin. Ze ziet mij kijken en pakt een trouwfoto van het kastje.

'Recht uit de luier in de sluier. Nou ja, eerst maar de crematie en alle toestanden en dan zien we wel verder.'

Ze zet de foto terug en loopt voor ons uit naar de deur. De gang ligt vol met gympen en slippers, een gehavend skateboard en volle plastic tassen. Op de trap stapeltjes kleren. Een paar grote werkschoenen staan onder de kapstok.

'Die heeft ie niet meer nodig.'

Gré opent de deur en zonlicht stroomt naar binnen. Haar vuurrood geverfde haar lijkt wel nat, zo glanst het. Ze omhelst haar vriendin en geeft mij een hand.

'Alvast bedankt, hè!'

Ze zwaait naar me als ik het betegelde tuinpad afloop. Ans stapt terug naar binnen en de deur slaat met een klap in het slot.

Alimentatie. Voor een scharrel naar de kroeg. Geen polonaise aan mijn lijf en geen troep van een ander. Dat het later mannen worden, net als je vader. Net als je vader – dan moet je wel weten wie je vader is. Hoe je vader